

Predmet:
Metódy inžinierskej práce
2024/2025

Prezentácia: slajdy a prednes. Vedecké publikovanie v informatike, plagiátorstvo a ako sa mu vyhnúť

Ján Lang

kanc. 3.06, jan.lang@stuba.sk, <http://www2.fiit.stuba.sk/~lang/mip/>

Ústav informatiky, informačných systémov a softvérového inžinierstva
Fakulta informatiky a informačných technológií
Slovenská technická univerzita v Bratislave
31. október 2024

7. týždeň

...sme v druhej polovici čo sa týka výučby v zimnom semestri

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

7. týždeň

Predbežná verzia článku 3.11.2024 23:59

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

7. týždeň

Predbežná verzia článku 3.11.2024 23:59
...miesto odovzdania v AIS-e je vytvorené.

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Predmet:
Metódy inžinierskej práce
2024/2025
Prezentácia: slajdy a prednes

Ján Lang

kanc. 3.06, jan.lang@stuba.sk, <http://www2.fiit.stuba.sk/~lang/mip/>

Ústav informatiky, informačných systémov a softvérového inžinierstva
Fakulta informatiky a informačných technológií
Slovenská technická univerzita v Bratislave
31. október 2024

Obsah

- Pojmy
- Prejav
- Slajdy
- Nástroje
- Sumarizácia

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

31. 10. 2024

Pojmy

Pojmy

- Prezentácia, ústny prejav prezentujúceho pred obecnstvom vo vymedzenom časovom úseku, typicky sprevádzaný premietaním slajdov
- Prezentácia alebo prejav, niekedy prednáška, výklad, príhovor, vystúpenie, expozé
- Prednášateľ, prezentujúci alebo rečník
- Obecnstvo, publikum alebo poslucháči, niekedy aj účastníci
- Slajdy (slide), snímky, niekedy tiež prezentácia - kedysi priesvitky alebo fólie
- Rozloženie snímok, šablóna s rozložením prvkov
- Šablóna, farebná schéma, animácie objektov, prechody medzi snímkami, odkazy, časovanie...

Reč vs. Písmo

- ...alebo Písmo vs. Reč
- Jazyk je stále primárne verbálny
- Písaný text má striktnejšiu štruktúru
- Gramatika jazyka je len našou abstrakciou - organizácia prejavu do viet, ktoré môžu byť organizované hierarchicky, a ktoré sa v konečnom dôsledku skladajú zo slov, je predsa určitá voľba alebo štandard
 - × V prvých písaných textoch slová neboli rozdeľované
 - × Niektoré staršie knihy nepoznajú štruktúrovanie textu do odsekov - rečový prejav nepozostáva z viet v zmysle písaného textu - preto je ľahké spoznať čítaný prejav

Pojmy

Neverbálny prejav

- V rečovom prejave významnú rolu hrá intonácia
- Rečový prejav sprevádza aj neverbálny
- Pri rečovom prejave rečník komunikuje s obecenstvom
- Dôležité je udržiavať očný kontakt
- Úroveň nadšenia publika nikdy nepresiahne úroveň nadšenia prezentujúceho

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Ako neprezentovať

- Prezentácia je živá vec
- Čítanie namiesto priameho prednesu: nikdy!
- Reč má inú štruktúru ako písaný text
- Nevzťahuje sa to na citáty, ktoré v prezentácii chcete uviesť - napr. definície
- Ale nie ani učenie sa naspamäť
- Dokonca aj často odporúčané „nacvičenie prezentácie“ len spôsobuje problémy
- Niektorí prezentujúci používajú na preverenie dodržania času
- Nebezpečné: zabudnutie jednej veci môže spôsobiť zablokovanie
- Lepšie je čas odhadnúť súčtom časov potrebných na vyloženie jednotlivých slajdov

Ako prezentovať

- Dôležité je ovládať terminológiu (overiť si výslovnosť kľúčových pojmov) a premyslieť kľúčové formulácie
- Musíme vedieť, čo chceme povedať a prejav ladiť tak, aby to aj odznelo
- Reč má svoj tok a niekedy aj samotného rečníka prekvapí, čo povedal (princíp otvorenosti, interakcie)
- Prejav usmerňujú aj reakcie obecnstva
 - × Otázky, ale aj neverbálne reakcie - dokonca už samotná atmosféra
 - × Pri striktnejších formách prejavu sú otázky prípustné len na konci

Prejav

Prispôsobenie obecenstvu a situácii

- Situácia diktuje formálnosť prejavu
- Komunikácia s obecenstvom - zapojenie obcenstva
 - × Obvykle a žiaduce na konferenčných prezentáciách a prednáškach
 - × Neprípustné na obhajobách projektov
- Treba poznať obecenstvo a výklad patrične prispôbiť - aj priamo na mieste

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Slajdy

Slajdy a ich úloha

- Premyslenie prejavu
- Zviditeľnenie štruktúry prejavu
- Udržanie kontextu - obecnosť vidí, o čom hovoríme
- Zobrazenie podporných materiálov
- Pomôcka pre rečníka

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Slajdy

Typická štruktúra slajdov

- Rôzne prezentácie - tu hovoríme o technických prezentáciách
- Titulný slajd
 - × Názov prezentácie - výstižný
 - × Autor, inštitúcia a kontakt
 - × Zvyčajne sa uvádza dátum
 - × Niekedy aj názov a miesto podujatia, logo inštitúcie, prípadne sponzorov a pod.

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Typická štruktúra slajdov

- Úvod - motivácia
- Prehľad prezentácie (obsah)
- Pomenovania slajdov - radšej vlastné než generické
- Delenie na časti
 - × Implicitné a explicitné
 - × Prehľad prezentácie potom môže predstavovať zoznam častí
 - × Explicitné delenie na časti je zvlášť vhodné pri rozsiahlejších prezentáciách
 - × Viacúrovňové členenie je problematické

Typická štruktúra slajdov

- Ak je prezentácia veľmi krátka, prehľad sa vynecháva
- Typický slajd pozostáva z nadpisu a odrážok
 - × Nadpis nemusí byť len hore
 - × Odrážky môžu byť viacúrovňové
- Grafická úprava: primeraná veľkosť písma, diskkrétne farby, odporúča sa max tri farby
- Jednotný štýl slajdov - nie len graficky, ale aj v tvare odrážok:
 - × Jednotné používanie veľkého alebo malého písmena na začiatku odrážky
 - × Odrážky je lepšie neukončovať bodkou - ak áno, tak systematicky

Typická štruktúra slajdov

- Zvyčajne nie je dobré uvádzať na slajde príliš veľa textu
- Uvádzanie čísel slajdov
 - × Môže pomôcť obecnstvu pri orientácii – napr. pri formulovaní otázok
 - × Forma slajd/počet slajdov poskytuje približnú informáciu o čase potrebnom na dokončenie prezentácie
- Uvádzanie identifikácie na slajdoch – zvlášť užitočné pri krátkych prezentáciách, ktoré sa rýchlo striedajú
- Odkazy na literatúru v slajdoch
 - × Nie sú nevyhnutné, ale môžu pomôcť
 - × Vhodné je uvádzať ich vo forme poznámok pod čiarou

Typická štruktúra slajdov

- Hlavný odkaz prezentácie
 - × Pracujeme s ním počas celej prezentácie
 - × Ale vhodné je priamo ho uviesť na jej začiatku a na konci
 - × Vtedy je zvýšená pozornosť obecnstva
- Nezabudnúť na záver, zhodnotenie, sumarizáciu – jasne označený záverečný slajd
- Na konci prezentácie radšej nechať zobrazený slajd s užitočnými údajmi (záver, titulný slajd, špeciálny slajd s kontaktnými údajmi, slajd s prehľadom najdôležitejších skutočností napr. dosiahnutých výsledkov a pod.) než slajd typu „*d’akujem*“ alebo „*otázky a odpovede*“

Slajdy

Čas

- Technické prezentácie sú často ohraničené na len 5–20 min.
- Prekročenie času je väčšinou veľmi nepríjemné
 - × Skrakuje čas na diskusiu
 - × Posúva ďalší program
 - × **Niekedy absolútne neprípustné – hrozí fyzické zastavenie**
- **Prezentáciu možno skrátiť vynechaním slajdov**
- **Ak čas vypršal, treba prejsť rovno k slajdu so záverom a ukončiť prezentáciu vyslovením jej hlavného odkazu**
- **Nepokúšať sa zrýchlene povedať všetko, čo zostalo – hrozí fyzické zastavenie a prezentácia zostane nedopovedaná**

Slajdy

Riadenie prepínania slajdov

- Slajdy je možné prepínať priamo na počítači alebo použiť diaľkové ovládanie
- Pokiaľ je to možné, prezentujúci by mal vidieť slajdy na monitore pred sebou (zadnou stranou k obecenstvu)
 - × Umožní mu postaviť sa smerom k obecenstvu a zároveň vidieť slajdy
 - × Dôležité na udržanie očného kontaktu
 - × Ukazovať sa dá kurzorom na obrazovke alebo ukazovateľom

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Špeciálne efekty

- Prechody medzi slajdmi môžu byť animované
- Odrážky je možné zobrazovať postupne
- Tieto efekty sú však v technických prezentáciách **sekundárne**
- Ich nepoužitie nespôsobí problémy, ale prehnané použitie bude iritovať obecenstvo

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Multimediálny obsah

- Súčasťou prezentácie môžu byť videonahrávka alebo audio nahrávky
- Je možné nahrat' napr. priebeh práce s aplikáciou (napr. Webex, Camtasia,...)
- Nahrávky môžu byť súčasťou slajdov alebo môžu byť spúšťané zvlášť
- Obecenstvu je možné rozdať aj tlačенý materiál

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Posterová (plagát) prezentácia

- Prezentácia pred posterom - v bezprostrednom kontakte s obecnstvom (zvyčajne len niekoľko ľudí)
- Podstatnú časť tvorí diskusia - samotná prezentácia často začína otázkou záujemcu a do konca prebieha formou diskusie
- Poster zobrazuje ako keby obsah všetkých slajdov naraz
 - × Neznamená to, že sú slajdy na posteru explicitne vyčlenené
 - × Dôležité je, že zaniká sekvenčnosť - prepojenia medzi „slajdmi“ sú voľné
 - × Priestor na posteru je v zásade menší

Slajdy

Nástroje

- Jestvuje veľa rôznych nástrojov na tvorbu prezentácií – WYSIWYG alebo s oddelením logickej štruktúry prezentácie
- Pozrieme sa bližšie (aj na cvičeniach) na dva z nich

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

LaTeX

- Prezentácie v LATEXu sa tvoria pomocou príslušných balíkov, makier
- Jedným z nich je *beamer*¹
- Dostupný je rozsiahly návod na použitie²
- Rad príkladov a tutoriálov na webe
- Zvyčajne však postačuje písanie odrážok v prostredí *itemize*
- Má všetky výhody LATEXu – možno priamo z článku vkladať zdrojový text v LATEXu do vytváraného slajdu

1 <https://bitbucket.org/rivanvx/beamer/wiki/Home>– zvyčajne súčasťou distribúcií LATEXu (aj MiKTeXu)

2 <http://www.tex.ac.uk/tex-archive/macros/latex/contrib/beamer/doc/beameruserguide.pdf>

Microsoft PowerPoint

- WYSIWYG nástroj
- Jednoduchšie použitie špeciálnych efektov a multimedialného obsahu
- Priama grafická manipulácia môže byť pri tvorbe slajdov výhodnejšia
- Väčšina slajdov v technických prezentáciách je aj tak založená na odrážkach

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Prezi

- WYSIWYG nástroj³
- Prezentácia je pripravovaná na ploche - pripomína poster
- Slajdy vznikajú určením záberov - vhodné na vyjadrenie vzťahu celok–detail
- Posúvanie medzi zábermi je viditeľné
- Dá sa kombinovať s klasickými slajdami - možno ich jednoducho do prezentácie vložiť a z každého urobiť jeden záber
- Akademická licencia

³ <http://prezi.com>

5 W's principle

- **Five whys** (or **5 whys**) is an iterative interrogative technique used to explore the cause-and-effect relationships⁴.
- ...čo by sa dalo pýtať každého projektu pri prezentácii!

⁴ *Five Whys Technique*. adb.org. Asian Development Bank. February 2009. Retrieved September 15, 2019.

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

5 W's principle

Who is it about?

What happened?

When did it take place?

Where did it take place?

Why did it happen?

5 W's principle

Why

- Nehanbite sa pýtať: Prečo?
- Prečo píšete na túto tému?
- Prečo si túto tému vybral/vybrala?
- Prečo ste rámcovú tému konkretizoval/konkretizovala týmto smerom?
- Prečo študujem na FIIT?
 - × ...lebo je to náročné štúdium super do života
 - × ...lebo mám rád Slovensko
 - × ...ďalšie?
- Skutočné ponorenie sa do tejto otázky vám umožní dostať sa k hnacím motorom a výhodám, ktoré má projekt priniesť, čo vám umožní realizovať projekt k spokojnosti vašich zákazníkov a zainteresovaných strán.

5 W's principle

Why

- Z pragmatického hľadiska = aký je prínos pre účastníkov?
- ...plytvanie času zainteresovaných?
- ...čo má publikum na konci prezentácie vedieť? ...robiť? ...cítiť sa?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

5 W's principle

What

- Nehanbite sa pýtať: Čo?
- ...niekoľko najdôležitejších bodov.
- Obyčajne aj súčasťou obsahu prezentácie

- Dôležitá otázka keď sa snažíte zhromaždiť požiadavky na svoj projekt, aby ste určili rozsah.

- napr. sedem kľúčových slov

5 W's principle

Who

- Nehanbite sa pýtať: Kto?
- Pre koho píšete ten článok, bakalársku prácu, diplomovú prácu...?
- Cieľová skupina je kto? ...vekové zloženie, ...pôvod, ...čím sa zaoberajú, ...aká je spojitosť s ich účasťou na prezentácii?
- ...sú to Odborníci? Laici? Recenzenti?

- Identifikujete tým, kto sú vaše zainteresované strany, tím, zákazníci, ktorí budú spolupracovať, sponzorovať a nakoniec mať prospech, keď bude váš projekt dokončený?

5 W's principle

When

- Nehanbite sa pýtať: Kedy?
 - Správne načasovanie kvôli stimulovaniu pozornosti (unavení vs. odpočnutí)
 - Kedy máte mať hotový článok, bakalársku prácu, diplomovú prácu...?
 - Je na to dost' času?
 - Nadstavený čas?
 - Čas sú peniaze.
-
- Niekedy musíte vedieť prečo, čo a kto bude súčasťou vášho projektu, skôr ako budete môcť adekvátne odpovedať, keď bude dokončený.

5 W's principle

Where

- Nehanbite sa pýtať: Kde?
- Otázka miesta je dôležitá. Infraštruktúra, technika, prostredie.
- Vybavenie, možnosti, dispozícia?
- V čom sa to bude robiť? V akom systéme, prostredí, jazyku...?
- Byť pripravený na ten najhorší možný scenár :(
- Home-office, on-line – nedá sa vždy.

- Kde - v dnešnom globálnom a rozptýlenom prostredí je táto otázka na mieste.

5 W's principle

Niektorí autori pridávajú šiestu otázku „Ako ?“

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

5 W's principle

Niektorí autori pridávajú šiestu otázku „Ako ?“

...znie miestami nebezpečne. Dotyčný nemá potrebné know-how.

Headhunters?

...existujú typy ľudí obyčajne bažiaci po moci: *„Dejte mně lidi a Já to udelám.“*

5 W's principle

Niektorí autori pridávajú šiestu otázku „Ako ?“

...znie miestami nebezpečne. Dotyčný nemá potrebné know-how.

Headhunters?

...existujú typy ľudí obyčajne bažiaci po moci: *„Dejte mně lidi a Já to udelám.“*

Riešením je napr. Agile. Silno aplikovaný pri vývoji SW v tímoch

Lasswell's model of communication

Who?
Says What?
In Which Channel?
To Whom?
With What Effect?

5 Lasswell, Harold (1948). Bryson, L. (ed.). The Structure and Function of Communication in Society. The Communication of Ideas. New York: Institute for Religious and Social Studies

3 T's principle

Tell them what you are going to tell
Tell them about
Tell them what you told them

3 T's principle

- Viaže sa k obsahu v troch úrovniach: úvod, jadro, záver
- V zopár krátkych bodoch, v logickej súvislosti, zopár najdôležitejších myšlienok
- Primerane zrejmé cieľovej skupine, poslucháčom, divákovi
- Opakovanie (**Repetitio est mater studiorum**)
- Princíp 3-krát a (musí byť) dosť

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

The KISS principle

???

7 <http://changingminds.org/>

The KISS principle

Keep It Short and Simple!

7 <http://changingminds.org/>

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

...napokon Forma?

výučba, školenie, reklama, propagácia, prednáška, obhajoba, maturitná skúška, prezentácia projektu, bakalársky projekt, diplomový projekt, habilitačná prednáška, seminár, praktické cvičenie, vyučovacia hodina, poster section...

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Vyhodnotenie prezentácie

- Priebežná spätná väzba
- Sebareflexia prezentujúceho po skončení

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Jazyk prezentácie

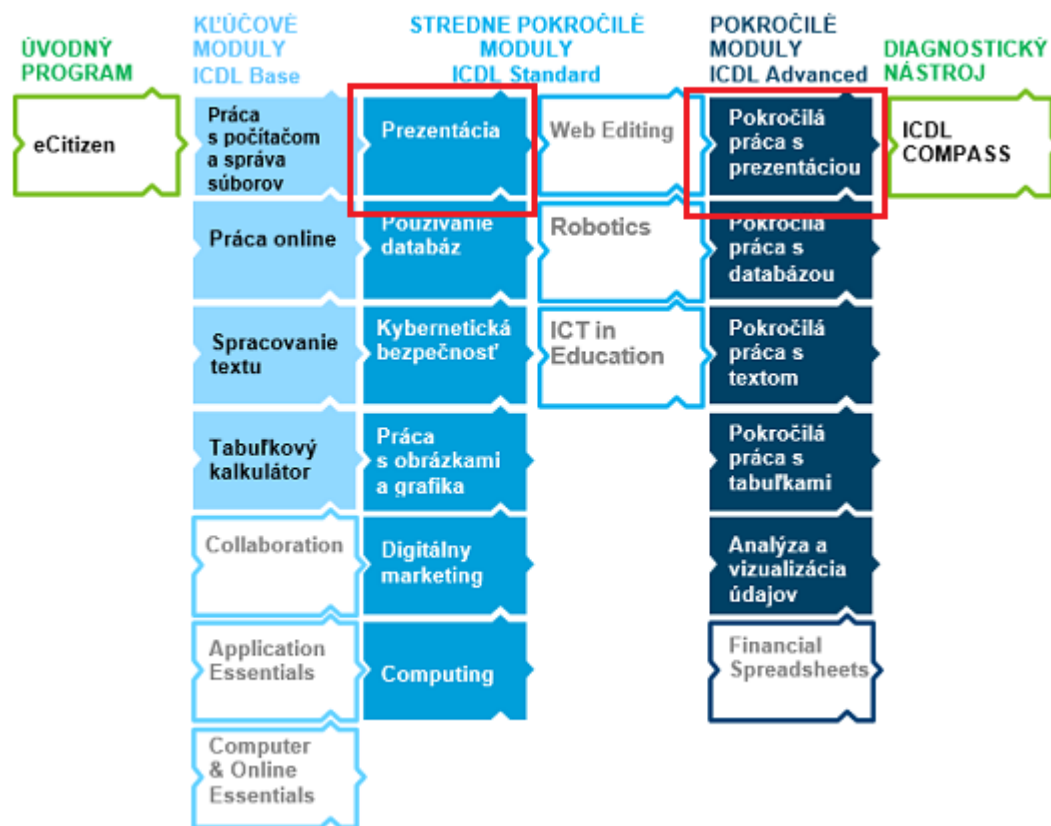
- Slovenčina
- Štátna skúška
- Medzinárodné fórum (angličtina)

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

ECDL <https://www.ecdl.sk/>

Slovenská informatická spoločnosť.

Otestujte svoje znalosti

- Dostupné na: <https://www.ecdl.sk/ukazkove-testy>
- https://www.ecdl.sk/buxus/docs//dokumenty/V50-Modul6-ukazka_W72010.zip

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Predmet:
Metódy inžinierskej práce
2024/2025

Prezentácia: Vedecké publikovanie v informatike. Plagiátorstvo a ako sa mu vyhnúť

Ján Lang

kanc. 3.06, jan.lang@stuba.sk, <http://www2.fiit.stuba.sk/~lang/mip/>

Ústav informatiky, informačných systémov a softvérového inžinierstva
Fakulta informatiky a informačných technológií
Slovenská technická univerzita v Bratislave
31. október 2024

9. prednáška

...a máme za sebou „prvé vedecké?“ publikovanie
Predbežná verzia článku, recenzovanie/hodnotenie v priebehu.
Dostali ste cennú spätnú väzbu? Príde najneskôr po 20.11.2023
Zpracovali ste pripomienky do článku? Zpracujte...

Publikovanie, písanie v informatike

...publikovať, teda písomne budete. A budete veľa písať aj počas štúdia ale najmä vo vašom profesionálnom živote.

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

...a čo váš doterajší písomný prejav?

...čo a kde ste už stihli počas vášho FIIT štúdia publikovať?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

...a čo váš doterajší písomný prejav?

...čo a kde ste už stihli počas vášho FIIT štúdia publikovať?
OK, teda nielen.

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

...a čo váš doterajší písomný prejav?

- Váš možno prvý funkčný program/skript/web stránka
...kód v jazyku C (ZPrPr), stránku v HTML, CSS, JavaScript, PHP?
- Dokumentácia
...ku kódu, k postupu?, k používaniu (user manual)?...
- Žiadosť
...o prijatie do zamestnania? ...o zapožičanie HW? ...o prístup do laboratória,....
- Životopis
- Denno-denno kopec mailov, a samozrejme sms-ky, chat a ine?
- Eseje
- ...

...a čo váš doterajší písomný prejav?

- Váš možno prvý funkčný program/skript/web stránka
...kód v jazyku C (ZPrPr), stránku v HTML, CSS, JavaScript, PHP?
- Dokumentácia
...ku kódu, k postupu?, k používaniu (user manual)?...
- Žiadosť
...o prijatie do zamestnania? ...o zapožičanie HW? ...o prístup do laboratória,....
- Životopis
- Denno-denne kopec mailov, a samozrejme sms-ky, chat a ine?
- **Eseje**
- ...

Písanie (aj článku) - uvedomenie

- **Poznanie** – podstatou eseje je pomôcť vám utvrdiť si, čo ste si prečítali a čo ste sa naučili
- **Porozumenie** – pomáha pochopiť prečítaný text, prísť na hlbší význam vecí, presne ich vyjadriť a vysvetliť pre laikov
- **Pochopiť problém** – testuje schopnosť plne pochopiť problém a prísť na správnu odpoveď
- **Výskum** – skúmanie a absorbovanie väčšieho množstva informácií z rôznych zdrojov a schopnosť filtrovať relevantné informácie a zdroje od zbytočných a nekvalitných
- **Argumentácia** – testuje vašu schopnosť objektívneho a logického uvažovania, kedy ste zvážili viacero uhlov pohľadu na vec
- **Schopnosť písať** – esej je ukážkou vašej práce s písaným textom
- **Zlepšuje myslenie** – písanie je odrazom vašich myšlienok a čím lepšie viete myslieť, tým lepšie budete aj písať

Esej a jej znaky

- Originálne myslenie
- Hlboké a rozsiahle chápanie
- Celistvá štruktúra a logické vychádzanie z faktov
- Žiadne zbytočnosti

<https://www.umeniekreativity.sk/>

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Ako písať esej krok za krokom

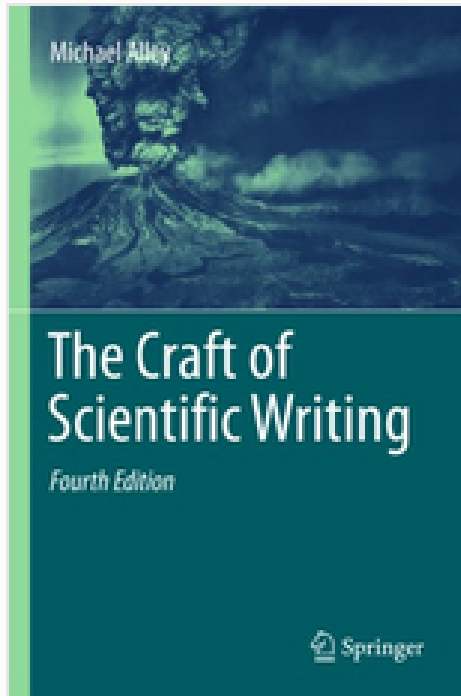
- Krok č 1 – Čítanie a študovanie témy, z **viacerých zdrojov**
- Krok č. 2 – Premyslíte štruktúru a výber myšlienok pred písaním eseje
- Krok č. 3 – Písanie eseje
- Krok č. 4 – Editovanie

<https://www.umeniekrativity.sk/>

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

...písanie ako remeslo?

The Craft of Scientific Writing

Authors ([view affiliations](#))

Michael Alley

Book

81k [Accesses](#) | **8** [Citations](#) | **13** [Altmetric](#)

...písanie predpokladá isté poznanie

...aká je najvyššia úroveň dôkaznosti o nadobudnutom poznaní v kontexte SW inžiniera?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Obsah

- Publikovanie, písanie, esej, kvalita
- Plagiátorstvo - vznik, dôsledky a ako sa mu vyhnúť
- Tri druhy informácie:
 - × všeobecne známa informácia - netreba odkaz
 - × vlastná informácia - nie je na čo uviesť odkaz
 - × prevzatá informácia - ak chýba odkaz, je to plagiát
- Na úrovni neúmyselného nemusí byť jednoduché sa plagiátorstvu vyhnúť - ale treba sa o to maximálne starať
- Hrubému plagiátorstvu sa však môže vyhnúť každý
- Dôsledky plagiátorstva sa môžu dostaviť aj po rokoch v najnečakanejšom momente
- Odkazovanie na sekundárne zdroje
- Korpus ZP, CRZP, odhaľovanie plagiátorstva
- (čestné) Publikovanie v informatike

???

Plagiátorstvo ako dôsledok evolúcie?

Úloha 1

Napíšte prosím na papier
tri svoje najväžnejšie životné túžby,
životné ciele

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Úloha 2

Teraz si k nim pripíšte percentuálny odhad toho nakoľko ste i ich už splnili alebo plníte

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Úloha 3

...napokon vypočítajte priemernú hodnotu týchto odhadov

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Metrika kvality života

- Kvalita života daná mierou plnenia stanovených/sledovaných cieľov¹ - plnenia v súlade s prijatými **morálnymi zásadami**
- Plagiátorstvo nie je tou **morálnou zásadou...**

1 Kováč, D. Psychology of the quality of life in the activities of Slovak psychologists. Studia Psychologica, 2007.

Napodobňovanie

- ...Človek sa učí celý život (formálne, neformálne, informálne)

Napodobňovaním

- Jedna zo základných foriem sociálneho učenia (sociálne učenie - z kategórie druhy učenia)
- Historicky pravdepodobne jedna z najstarších foriem
- Príznačné najmä v období do dospelosti (následne riešením problému, pamäťové, verbálne, pojmové a pod.) – silne fixovaná, pretrváva (asi najvýznamnejší nástroj učenia sa u detí)
- Rekurzia - napodobňovanie napodobňovania.. .
- Napodobňovanie vhodných, nevhodných prejavov v societe

Úloha

Uved'te synonymá slova napodobňovat'

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Synonymá slova napodobňovať

- napodobňovať robiť tak, aby vznikla podobnosť
- imitovať: napodob(ň)oval, imitoval hlas speváka
- kopírovať (bezducho napodobňovať): kopíroval cudziu tvorbu
- expr. opičiť sa: opičila sa po známej herečke
- plagizovať (napodobňovať diela bez udania predlohy):
- nečestne plagizoval básnika
- predstierať (napodobňovať ako pravdivé): predstieral, že je chorý
- nasledovať (podľa istého príkladu): nasledovali otcov príklad
- hovor. odkukávať, opisovať (napodobňovať pozorovaním):
- odkukával spôsoby od starších²

2 <https://slovník.aktuality.sk/synonyma/?q=napodobňovať>

Synonymá slova napodobňovať

- napodobňovať robiť tak, aby vznikla podobnosť
- imitovať: napodob(ň)oval, imitoval hlas speváka
- kopírovať (bezducho napodobňovať): kopíroval cudziu tvorbu
- expr. opičiť sa: opičila sa po známej herečke
- **plagizovať** (napodobňovať diela bez udania predlohy):
- nečestne plagizoval básnika
- predstierať (napodobňovať ako pravdivé): predstieral, že je chorý
- nasledovať (podľa istého príkladu): nasledovali otcov príklad
- hovor. odkukávať, **opisovať** (napodobňovať pozorovaním):
- odkukával spôsoby od starších²

2 <https://slovník.aktuality.sk/synonyma/?q=napodobňovať>

Synonymá slova napodobňovat'

Opisovat'

- crib (verb): to copy an idea, a piece of writing, etc., from someone else crib from a crib, to use a crib = cheat³

Podvádzat'

- cheat (verb): to break a rule or law usually to gain an advantage at something, to take something from (someone) by lying or breaking a rule³

Plagiarizovat'

- plagiarize (verb): to use the words or ideas of another person as if they were your own words or ideas³

³ <http://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiarize>

Synonymá slova napodobňovať

Patologický kontext napodobňovania ako nevhodného prejavu

- Dosiahnutie cieľa bez ohľadu na prostriedky
- Závist' - ten niekto iný získa lepšie hodnotenie, "utečie" mi (stihomam), bude mať náskok, lepšiu pozíciu - nezaujíma ma to, že je fakt dobrý, snaživý resp. má preto iné predispozície
- Sebeckto, egoizmus - nedoprajem/nedovolím aby boli lepší ako ja, aby mali vyšší plat ako ja
- Neúcta - voči svojmu okoliu
- ...môže reprezentovať životný štýl - nebezpečné - vyústí uje v stratu schopnosti vlastného kreatívneho uvažovania/písania
- preto - snaha o podporu kreatívneho písania už na základných školách

Synonymá slova napodobňovať

Patologický kontext napodobňovania ako nevhodného prejavu

- Dosiahnutie cieľa bez ohľadu na prostriedky
- Závist' - ten niekto iný získa lepšie hodnotenie, "utečie" mi (stihomam), bude mať náskok, lepšiu pozíciu - nezaujíma ma to, že je fakt dobrý, snaživý resp. má preto iné predispozície
- Sebeckto, egoizmus - nedoprajem/nedovolím aby boli lepší ako ja, aby mali vyšší plat ako ja
- Neúcta - voči svojmu okoliu
- ...môže reprezentovať životný štýl - nebezpečné - vyúst'uje v stratu schopnosti vlastného **kreatívneho uvažovania/písania**
- preto - snaha o podporu **kreatívneho písania** už na základných školách

Synonymá slova napodobňovať

Patologický kontext napodobňovania ako nevhodného prejavu

- Dosiahnutie cieľa bez ohľadu na prostriedky
- Závist' - ten niekto iný získa lepšie hodnotenie, "utečie" mi (stihomam), bude mať náskok, lepšiu pozíciu - nezaujíma ma to, že je fakt dobrý, snaživý resp. má preto iné predispozície
- Sebeckto, egoizmus - nedoprajem/nedovolím aby boli lepší ako ja, aby mali vyšší plat ako ja
- Neúcta - voči svojmu okoliu
- ...môže reprezentovať životný štýl - nebezpečné - vyústí uje v stratu schopnosti vlastného **kreatívneho uvažovania/písania**
- preto - snaha o podporu **kreatívneho písania** už na základných školách

...kreatívne písanie technického textu? ⁴

⁴ Vranic, A.: Tvorivé písanie s prvkami tvorivej dramatiky riadené potrebami detí. AT PUBLISHING. 2015.
<http://www.atpublishing.sk/?id=547>

...kreatívne písanie technického textu? ⁴
pozvaná prednáška, cvičenia v 9. týždni semestra

⁴ Vranic, A.: Tvorivé písanie s prvkami tvorivej dramatiky riadené potrebami detí. AT PUBLISHING. 2015.
<http://www.atpublishing.sk/?id=547>

...kreatívne písanie technického textu? ⁴
pozvaná prednáška, cvičenia **v 9. týždni** semestra

⁴ Vranic, A.: Tvorivé písanie s prvkami tvorivej dramatiky riadené potrebami detí. AT PUBLISHING. 2015.
<http://www.atpublishing.sk/?id=547>

???

Ako teda vzniká plagiátorstvo?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Plagiátorstvo

- **Plagiát** - cudzie dielo alebo jeho časť, ktorú autor prehlasuje za vlastnú
- Ako autor prehlasuje niečo za vlastné? Neuvedením zdroja
- Lat. plagiarius - únosca; plaga - sieť, pasca⁵
- Angl. plagiat, plagiarism
- Vo vzťahu k písaným artefaktom sa niekedy hovorí jednoducho odpisovanie

⁵ <http://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiary>

Plagiátorstvo

- **Plagiát** - cudzie dielo alebo jeho časť, ktorú autor prehlasuje za vlastnú
- Ako autor prehlasuje niečo za vlastné? Neuvedením zdroja
- Lat. plagiarius - únosca; plaga - sieť, pasca⁵
- Angl. plagiat, plagiarism
- Vo vzťahu k písaným artefaktom sa niekedy hovorí jednoducho odpisovanie

⁵ <http://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiary>

Plagiátorstvo doslovným prevzatím

- Doslovne prevzatý text nie je označený ako taký - úvodzovkami, kurzívou alebo odsadeným odsekom - je plagiát
- Ak je vo veci len kratšie vyjadrenie plynulo zaradené do iného kontextu, stačí uvedenie odkazu na zdroj
- Prevzatie väčšej časti textu s jeho korektným označením a uvedením zdroja je stále problém - porušuje fair use
 - × Treba žiadať o povolenie nositeľa copyrightu
 - × Pozor pri obrázkoch - aj prevzatie jedného môže byť problém; prekreslenie na veci nič nemení

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Plagiátorstvo parafrázovaním

- Nahradenie slov synonymami, použitie iných formulácií s rovnakým významom apod. sa nelíši od doslovného prevzatia
- Ak je parafráza cieľom, riešenie je explicitné uvedenie tejto skutočnosti

Ak by sme parafrázovali Boocha, trieda je... [5]

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Plagiátorstvo pri preklade

- Preklad cudzieho textu je technicky to isté ako prevzatie
- Parafrázovanie prekladu nerieši problém
- Prerozprávanie cudzieho textu bez uvedenia zdroja je tiež plagiát

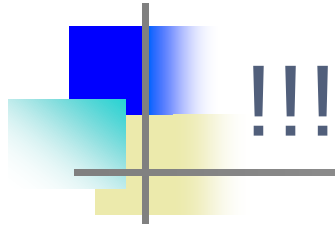
<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Samoplagiátorstvo

- Angl. *self plagiarism*
- Kontroverzný pojem, ktorý označuje uvedenie častí vlastnej publikovanej práce v ďalšej práci tohto istého autora bez uvedenia tejto skutočnosti
- Cieľom je najčastejšie zvýšenie počtu publikácií
- Nová práca však môže byť vylepšením predchádzajúcej – stačí uviesť zodpovedajúce vysvetlenie na jej začiatku

Dôsledky plagiátorstva

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Dôsledky plagiátorstva

- Až po odhalení...
- K odhaleniu plagiátorstva však môže dôjsť po desaťročiach - keď je plagiátor možno už na významnej pozícii (napr. prezident)
- Diskreditácia autora
- Potrestanie v rámci príslušnej inštitúcie alebo sféry pôsobenia (vyradenie, prepustenie, black list...)
- Trestno-právne dôsledky

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

FIIT STU: dôsledky v rámci predmetu

- V rámci predmetu dôsledky plagiátorstva závisia od podmienok absolvovania, ale vždy sú v zmysle hodnotenia daného predmetu
- Časť alebo celá práca sa môže stať neakceptovateľnou, čo často znamená nezískanie alebo odobratie už získaného zápočtu
- Takto hodnotený študent sa má možnosť odvolať vedúcemu pracoviska, ktoré predmet zabezpečuje

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

FIIT STU: dôsledky na úrovni fakulty

- Dôsledky plagiátorstva na úrovni fakulty prispievajú k dôsledkom v rámci predmetu a sú od nich nezávisle
- Na podnet učiteľa dekan môže prípad postúpiť disciplinárnej komisii, ktorá hlasovaním rozhodne o prípadnom disciplinárnom opatrení:
 - × pokarhanie
 - × podmiennečné vylúčenie
 - × vylúčenie
- Rozhodnutie disciplinárnej komisie je návrhom pre dekana, ktorý rozhodne o treste, ale nie prísnejšom než navrhla disciplinárna komisia
- Potrestaný študent má možnosť sa odvolať rektorovi

FIIT STU: relevantné predpisy

- Ohľadom predmetu MIP: <http://fiit.stuba.sk/~vranic/plagiat.html>
- Štatút fakulty⁶
- STU⁷
 - × štatút STU
 - × študijný poriadok STU
 - × Disciplinárny poriadok pre študentov STU
 - × Rokovací poriadok disciplinárnej komisie STU
- Zákon o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)⁸

6 http://www.fiit.stuba.sk/sk/uradna-tabula-fiit-stu.html?page_id=2075

7 http://www.stuba.sk/sk/stu/uradna-tabula/legislativa-a-zakladne-normy-stu.html?page_id=1619

8 <http://www.zbierka.sk/sk/predpisy/618-2003-z-z.p-7586.pdf>

???

Ako sa vyhnúť plagiátorstvu?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Úmyselné plagiátorstvo

- Vyhnúť sa úmyselnému plagiátorstvu je jednoduché:

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Úmyselné plagiátorstvo

- Vyhnúť sa úmyselnému plagiátorstvu je jednoduché:

nedopúšťajte sa ho

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Neúmyselné plagiátorstvo

- Neúmyselné plagiátorstvo je stále plagiátorstvo
- Neúmyselnosť sa ťažko dokazuje a aj tak nezakladá nárok na akceptovanie práce
- To znamená, že autori musia dávať pozor, aby sa nechtiac nedopustili plagiátorstva

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

...čo teda robiť?

- Sústrediť sa na vlastný prínos
- Prerozprávanie cudzieho textu nie je riešenie - ani keď sa do pôvodného textu autor pri samotnom písaní nepozerá
- Korektne vyznačovať prevzatý text a obrázky
- Odkazovať sa na zdroje
- Niektoré univerzity poskytujú návody⁹
- Čítaním spoznať zainteresovaných, komunitu, tých ktorí publikujú svoje výsledky v oblasti

⁹ Avoiding Plagiarism - UC Davis, <http://sja.ucdavis.edu/files/plagiarism.pdf>

Odkazovanie na sekundárne zdroje

- Zdroje, na ktoré sa odkazujeme, sa tiež odkazujú na zdroje
- Niekedy je potrebné odkázať sa na takýto pôvodný zdroj - tzv. sekundárny zdroj
- Tomuto sa však treba vyhýbať - indikuje plagiátorstvo
- Najčastejšie je takýto postup opodstatnený, ak sekundárny zdroj nie je dostupný
- V odkaze treba použiť formuláciu citované v (angl. cited in)

Although the GoF design patterns [GHJV95] are inspired by Alexandrian patterns [Ale79]... 10

[Ale79] C. Alexander. The Timeless Way of Building. Oxford University Press, 1979. Cited in [Cop99b].

10 úryvok z článku: Valentino Vranic. Towards multi-paradigm software development. Journal of Computing and Information Technology (CIT), 10(2): 133-147, 2002.
<http://cit.zesoi.fer.hr/browsePaper.php?issue=13&seq=7&paper=315> (prispôsobené)

???

Komplexné riešenie plagiátorstva na národnej úrovni

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Korpus ZP, CRZP

Odhaľovanie plagiátorstva

- Elektronická verzia záverečnej práce
- Centrálny register záverečných prác CRZP <https://cms.crzp.sk/>
- <http://opac.crzp.sk/>

- Anti-Plagiarism Agreement, Plagiarism Agreement
- Systémy odhaľujúce plagiátorstvo: CEP Based System For Plagiarism Detection, 2014 STU FIIT, **PlaDeS - STU FIIT¹¹**, Turnitin¹², Theses.cz - Masarykova univerzita Brno¹³, PlagiarismDetect¹⁴

¹¹<http://www2.it.stuba.sk/chuda/plagiarism/PlaDeS.html>

¹²<http://www.turnitin.com>

¹³<http://theses.cz/>

¹⁴www.plagiarismdetect.org

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Čo je publikácia?
- Prečo publikovať?
- Ako súvisí publikovanie s vedou?
- Čo je vedecké publikovanie?

- Publish or perish (is an aphorism describing the pressure to publish academic work in order to succeed in an academic career¹⁵, a software program that retrieves and analyzes academic citations¹⁶)

15 Neill, U. S. (2008). "Publish or perish, but at what cost?". Journal of Clinical Investigation. **118** (7): 2368.

doi:[10.1172/JCI36371](https://doi.org/10.1172/JCI36371)

16 <https://harzing.com>

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Ak všetci výskumníci chcú publikovať, ako vybrať?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Ak všetci výskumníci chcú publikovať, ako vybrať?
Predstavme si že chceme založiť konferenciu
- Ako zabezpečíme výber publikácií?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Ak všetci výskumníci chcú publikovať, ako vybrať?

Predstavme si že chceme založiť konferenciu

- Ako zabezpečíme výber publikácií?

- ...web-based conference management software system?
- <https://www.openconf.com/>
- <https://easychair.org/>

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Peer reviewing (...posúdenie seberovnými?)
- Ako prebieha recenzovanie?
- Kto sú recenzenti?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Majú všetky publikácie rovnakú hodnotu?
- Čím je daná hodnota publikácie?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Majú všetky publikácie rovnakú hodnotu?
- Čím je daná hodnota publikácie?

- **To cite and to be cited**

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Ako vedieť kto čo publikoval a kto čo citoval?
- Sledovanie publikovania a citovania
- Indexovacie služby

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Publikovanie v informatike

Kľúčové otázky

- Koľko času trávajú vysokoškolskí učitelia v súvislosti s výskumnými aktivitami?
- Prečo sa na univerzite venujeme výskumu namiesto toho, aby sme sa plne venovali poskytovaniu vzdelávania?

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Ako to funguje?

- Publikovanie a citovanie je ukazovateľom výskumnej činnosti
- Aktívny výskum zabezpečuje aktuálnosť obsahu vzdelávania
- Skutočne aktívny výskum predpokladá zapojenie študentov
- Selekcii vo vedeckom publikovaní zabezpečuje komunita samotná: peer review a citovanie
- Komunitná povaha ECEHub
 - × Registrujte sa na ekeh.fiit.stuba.sk
- IIT.SRC študentská vedecká konferencia na FIIT

Ako to funguje?

- Publikovanie a citovanie je ukazovateľom výskumnej činnosti
- Aktívny výskum zabezpečuje aktuálnosť obsahu vzdelávania
- Skutočne aktívny výskum predpokladá zapojenie študentov
- Selekcii vo vedeckom publikovaní zabezpečuje komunita samotná: peer review a citovanie
- Komunitná povaha ECEHub
 - × **Registrujte sa na ekeh.fiit.stuba.sk**
- IIT.SRC študentská vedecká konferencia na FIIT

The logo for IIT.SRC features a vertical grey line intersected by a horizontal grey line. To the left of the intersection are three overlapping squares: a blue one at the top, a cyan one to the left, and a yellow one at the bottom.

IIT.SRC

- <https://www.fiit.stuba.sk/iit-src>

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

...nezabudnite sa pýtať

Pri písaní článku vám môžu pomôcť nasledujúce otázky:

- Čím sa zaoberáte a prečo (ako to definujú iní a ako by ste to definovali vy)?
- Aký je stav v oblasti (s odkazmi na zdroje)?
- Čo pokladáte za významný problém v tejto oblasti a prečo (opora v literatúre)?
- Je nejaké riešenie a aké?
- Je vaše riešenie podobné iným (hoci aj z inej oblasti a len v z určitého hľadiska)?
- O čom je článok, k čomu ste ním prispeli a čo zostáva otvorené?

Video

- ...lebo máte pred sebou prezentáciu:
- **Michael Alley, Penn State: How to make slides better**
- **Michael Alley (Penn State) 3: Attaining Confidence in Your Scientific Presentations**

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

Osobnosti v IT

- Príklady osobností z oblasti softvérového inžinierstva nielen pre inžinierov
- **Michael Alley**, The Craft of Scientific Writing 4th Edition, Kindle Edition, ISBN-13: 978-1441982872 , ISBN-10: 1441982876
- **Michael Alley**: Penn State, College of Engineering
- Master of science in electrical engineering and a masters in fine arts in writing
- Pozrite si video: **Rethinking Scientific Presentations: Slide Design and Delivery**
- <https://www.ibiology.org/professional-development/powerpoint-slide-design/>
25:55

Osobnosti v IT

- Príklady osobností z oblasti softvérového inžinierstva nielen pre inžinierov
- **James O. Coplien.** Advanced C++ Programming Styles and Idioms. ISBN 978-0-201-54855-6.
- Sutherland, Jeff, **James O. Coplien.** [A Scrum Book](#), Pragmatic Bookshelf, 30 August 2019.
- **James O. Coplien**
- writer, lecturer, and researcher in the field of [computer science](#)
- Pozrite si video: **Jim Coplien — Symmetry in Design**
<https://www.youtube.com/watch?v=FAZ4GjPKmVI>
00:52:40

Sumarizácia

- Publikovanie, písanie, esej, kvalita
- Plagiátorstvo - vznik, dôsledky a ako sa mu vyhnúť
- Tri druhy informácie:
 - × všeobecne známa informácia - netreba odkaz
 - × vlastná informácia - nie je na čo uviesť odkaz
 - × prevzatá informácia - ak chýba odkaz, je to plagiát
- Na úrovni neúmyselného nemusí byť jednoduché sa plagiátorstvu vyhnúť - ale treba sa o to maximálne starať
- Hrubému plagiátorstvu sa však môže vyhnúť každý
- Dôsledky plagiátorstva sa môžu dostaviť aj po rokoch v najnečakanejšom momente
- Odkazovanie na sekundárne zdroje
- Korpus ZP, CRZP, odhaľovanie plagiátorstva
- (čestné) Publikovanie v informatike

Sumarizácia

- Technické prezentácie – prejav a slajdy
- Prejav je dôležitejší od slajdov
 - * Obsah slajdov je dôležitejší od ich grafickej úpravy
- Ale tvorba slajdov formuje prejav
- 5 W's principle
- Lasswell's model of communication
- 3 T's principle
- The KISS principle
- Forma, sebareflexia, jazyk
- Certifikácia

TODO nezabudnite

- Aj vy môžete pomôcť vylepšiť tento predmet študentom pre nasledujúci akademický rok. Vaše odporúčanie, komentár či otázka.
...cez spätnoväzobný formulár.

<https://app.sli.do/event/dKrQnwBtd6WCx4gWAbeQ8F>

